

## WATERSCHAPPEN EN DE PROGRAMMATISCHE AANPAK STIKSTOF (PAS)

*Door Cees van Bladeren (UvW), Ina Kraak (UvW) en Catherine Decannière (Waternet)*

Binnenkort zal de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw1998), in werking treden. De PAS heeft ook gevolgen voor de waterschappen. In deze notitie wordt het systeem van de PAS op hoofdlijnen beschreven met de gevolgen voor de waterschappen.

### Doel en reikwijdte PAS

De PAS is ontwikkeld om kwetsbare, voor stikstof gevoelige natuurgebieden (Natura2000) te beschermen en te ontwikkelen en tegelijkertijd economische ontwikkelingen mogelijk te laten blijven. Het gaat om 117 Natura2000-gebieden. Een overzicht van deze gebieden is te vinden via <http://pas.natura2000.nl>. Om het doel van de PAS te bereiken worden verschillende maatregelen genomen, waardoor ruimte voor economische ontwikkelingen zal ontstaan, zogenaamde (stikstof)depositieruimte. De maatregelen en de onderverdeling van de depositieruimte worden hierna besproken.

### Maatregelen PAS

De maatregelen die op grond van de PAS worden genomen bestaan uit brongerichte maatregelen en herstelmaatregelen. De brongerichte maatregelen zien met name op de landbouwsector. Hierdoor zal de stikstofdepositie op de betreffende Natura2000-gebieden af gaan nemen. Daarnaast worden herstelmaatregelen uitgevoerd, die leiden tot een versterking van de natuurwaarden in Natura2000-gebieden. Voorbeelden van herstelmaatregelen zijn hydrologische maatregelen, die door waterschappen worden uitgevoerd. Ook het plaggen van de bodem is een voorbeeld van een herstelmaatregel.

De herstelmaatregelen, waaronder de hydrologische maatregelen, zijn opgenomen in gebiedsanalyses en geselecteerd op basis van de herstelstrategieën. Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen zijn op grond van artikel 19k van de Natuurbeschermingswet 1998 verplicht ervoor te zorgen dat de maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Daartoe zijn of worden afspraken gemaakt tussen de overheden via uitvoeringsovereenkomsten of convenanten.

### Depositieruimte

Door de hierboven genoemde maatregelen zal er ruimte voor stikstofdepositie ontstaan. Deze depositieruimte is beschikbaar voor autonome ontwikkelingen, zoals bevolkingsgroei en economische groei. Daarnaast is deze depositieruimte beschikbaar voor activiteiten die onder een grenswaarde vallen (1 mol stikstofdepositie per hectare per jaar). Voor deze activiteiten is geen Nbw1998-vergunning nodig, maar geldt soms wel een meldplicht. Tot slot kan er ontwikkelingsruimte zijn voor bijvoorbeeld veehouderijbedrijven of infrastructurele maatregelen. Deze ontwikkelingsruimte kan worden toegekend via toestemmingsbesluiten, zoals een vergunning op grond van de Nbw1998, een omgevingsvergunning of via het Natura2000-beheerplan. De toestemmingsbesluiten zullen in de regel door de provincies worden genomen.

#### *Ontwikkelingsruimte*

De ontwikkelingsruimte, die kan worden toegedeeld via toestemmingsbesluiten, bestaat uit twee segmenten. Segment 1 bestaat uit prioritaire projecten die zijn opgenomen in de bijlage bij de (ontwerp) Ministeriële Regeling PAS. Deze bijlage wordt in ieder geval jaarlijks geactualiseerd. Prioritaire projecten worden door het Rijk of door de provincies aangedragen. Voorbeelden van prioritaire (water)projecten zijn diverse zandsuppleties en dijkversterkingen uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), zie verder <http://pas.natura2000.nl>. Voor deze benoemde prioritaire projecten is ontwikkelingsruimte gereserveerd. Een toestemmingsbesluit is nog wel nodig, maar kan eenvoudiger worden verleend. De ontwikkelingsruimte in segment 2 is beschikbaar voor industriële, agrarische en andere activiteiten. Provincies stellen ten aanzien van de hiervoor benodigde toestemmingsbesluiten (vergunningen) beleidsregels vast.

### **Rekeninstrument AERIUS**

Om de vergunningverlening en de (ruimtelijke) planvorming rondom Natura2000-gebieden te ondersteunen en de PAS te monitoren is het rekeninstrument AERIUS ontwikkeld. Dit instrument bestaat onder andere uit een Calculator. Deze Calculator moet verplicht worden gebruikt bij de aanvraag van een Nbw-vergunning (of ander toestemmingsbesluit). Met deze calculator kan de toename van de stikstofdepositie als gevolg van een activiteit worden berekend, op een relatief eenvoudige wijze.

Een ander onderdeel van AERIUS is het Register, waarmee de hoeveelheid verstrekte ontwikkelingsruimte wordt bijgehouden (door provincies). Voor activiteiten die onder de grenswaarde vallen (zie ook boven) wordt de melding gedaan via AERIUS. Zie voor meer informatie over het rekeninstrument AERIUS <http://www.aerius.nl>.

Het is de bedoeling dat voor elke activiteit in de buurt van een Natura2000-gebied met enige stikstofdepositie ofwel een melding ofwel een vergunningaanvraag gedaan wordt via AERIUS.

### **Conclusie voor waterschapsprojecten in of nabij Natura2000**

Als voor een activiteit, zoals een waterschapsproject, in of nabij een Natura2000-gebied gebruik kan worden gemaakt van ontwikkelingsruimte onder de PAS, bijvoorbeeld omdat het een prioritair project is, hoeft geen passende beoordeling meer te worden gedaan (op grond van de Nbw1998) voor wat betreft stikstofdepositie. Dit is al meegenomen in de passende beoordeling voor de hele PAS. Een toestemmingsbesluit is wel nodig. Valt de activiteit onder de grenswaarde dan is zelfs geen toestemmingsbesluit nodig en geldt alleen in sommige gevallen een meldplicht.

Als echter de activiteit andere, mogelijk significante, gevolgen heeft voor een Natura2000-gebied, bijvoorbeeld als gevolg van licht, geluid of trillingen, dan is nog steeds een passende beoordeling nodig om een vergunning te kunnen krijgen op grond van de Nbw1998.

### **Meer informatie**

Veel informatie over de PAS is te vinden via <http://pas.natura2000.nl>. Om ondersteuning te bieden bij de uitvoering van de PAS is het 'PAS-bureau' opgericht. Dit bureau is als unit ondergebracht bij BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van de provincies. Meer informatie is te vinden via <http://www.bij12.nl/bij12units/pas-bureau>.